

Een verzoening met een megastructuur

In De Aker, een uitbreiding van Amsterdam die veel minder in de belangstelling staat dan het mediagenieke Oostelijk Havengebied, is zowel het langste als het hoogste gebouw ontworpen door Tangram. Het langste gebouw is een slanke woontoren, die de naam Zorro draagt, vanwege de zigzag in de gevelbekleding. Het langste gebouw is een megastructuur van vierhonderd meter, die oploopt van vier tot zes verdiepingen boven op een hoge plint.

Wat zit er in die megastructuur?

Het complex bevat 226 woningen, waarvan ongeveer eenderde sociale huur en tweederde vrije sector koop, winkels en horeca, een gigantische basisschool met 24 klaslokalen, bedrijfsruimten, een gezondheidscentrum en een aantal ruimten waarvoor aanvankelijke verschillende bestemmingen waren bedacht, maar die vanwege de huidige geboortegolf allemaal kinderopvang worden. En een verhoogde straat. Zonder dat is geen megastructuur compleet.

Lijkt dit op de megastructuren van de jaren zestig en zeventig?

Ja en nee. Het idee van een gebouw als stad, met een mix van functies en voorzieningen, opgestapeld in een bouwwerk heeft veel weg van de plannenmakerij uit de jaren zestig en zeventig. Daarvan is destijds weinig terechtgekomen. Alleen Hoog Catharijne in Utrecht eigenlijk en dat complex heeft de populariteit van het genre niet echt bevorderd. Sindsdien is megastructuur een vies woord in de architectuur. Tangram vermijdt het in ieder geval zorgvuldig: het bureau prefereert 'macrostructuur'. Maar alles wat tegen een megastructuur pleit – te groot, te ingewikkeld en te grof – kan niet als bezwaar worden aangevoerd tegen het complex van Tangram. Deze mega- of macrostructuur is overzichtelijk en vriendelijk en ligt niet als een obstakel in de weg.

Waar ligt dat aan?

Het gebouw is zowel groot gehouden als vakkundig klein gemaakt. Groot aan de kant van de Pieter Calandlaan,

waar het gebouw de hoofdroute door de wijk begeleidt. Daar is het lange gebouw nadrukkelijk lang, al wordt de vierhonderd meter lengte door de vier poorten en de afwisseling in de gevels visueel wel behapbaar. Aan de achterkant, die ongunstig op het noorden ligt, maar waar alles is gedaan om er geen achterkant van te maken, wordt het gebouw kleiner. Hier verandert het grote gebaar van de lange lijn in een aaneenschakeling van afzonderlijke onderdelen. Bovendien daalt het gebouw hier af om een geruisloze overgang te maken naar de laagbouwbuurt.

Ga door.

Deze overgang wordt bewerkstelligd door aan de noordzijde tegen het gebouw de extra functies te schuiven, zoals de school en kinderopvang. Ze zijn onderdeel van de brede plint van het gebouw die aan de andere kant wordt gevormd door winkels en bedrijfsruimten. Op die plint liggen de woningen, aan een verhoogde straat. Met royale trappen is deze verhoogde straat met

het maaiveld verbonden. De plint is ongeveer twee keer zo diep als het blok met de woningen, dat zelf weer twee woningen diep is. Zodat er twee woningen aan een middengang of een extreem diepe woning in konden worden gemaakt. De variatie is trouwens heel groot. Bij elkaar zijn er meer dan twintig typen appartementen, maisonnettes en patio-woningen.

Mooie brandtrap hangt er trouwens in een van die poorten.

Dat is het symbool van de moeizame verstandhouding tussen de twee ontwikkelaars van het complex. De trap was strikt genomen helemaal niet nodig, maar is er gekomen omdat geen van beide partijen wilde dat de bewoners van het andere stuk in geval van calamiteit hun deel van het gebouw zouden gebruiken als vluchtroute.

Hans Ibelings
Architectuurcriticus

Foto: Dijkstra

Bouw-stellingen

“Je hebt mannelijke en vrouwelijke bedrijven. Een vrouwelijk bedrijf is ronder, wat vriendelijker, een beetje ijdel.”

Hans Koenders,
Ahrend-directeur,
in Forum

“Geef kinderen een doos vol bouwmaterialen en vraag ze een huis te bouwen. Ze zullen dan waarschijnlijk alles gebruiken.”

Mario Hendriks,
EGM architecten BV
in Bouwwereld

“Tussen droom en daad van een architect bestaat nogal wat ruimte. Ruimte, die je als ledigheid ervaart als het denken blijft steken in een enkel geniaal idee.”

Maarten Wijk,
hoogleraar
Bouwkunde TU Delft,
in Profiel & Interieur

“Je stopt niet met spelen omdat je te oud bent, maar je wordt wel oud door te stoppen met spelen.”

Koen Vroman,
marketingman van
speelgoedfabrikant Lego,
in NieuwsTribune

Uw mening

Cobouw stelt reacties en bijdragen zeer op prijs. De redacteur opinie Margreet Fogteloo kunt u

bellen: (070) 3045748,

faxen: (070) 3045804,

emailen: cobouw@wkths.nl

schrijven: Postbus 49,

2501 CA Den Haag.

Ook op Internet kunt u reageren. De rubriek Opinie is te vinden op: www.cobouw.nl.

Artikelen op deze Opiniepagina moeten gelezen worden als de mening van de auteur zelf. Alleen commentaren geven de opvatting van de krant weer. De redactie behoudt zich het recht voor artikelen weigeren dan wel te redigeren of in te korten en via Internet of op andere wijze openbaar te maken.